

Cuprins

Abrevieri	XV
Capitolul I. Noțiuni generale despre familie	1
Secțiunea I. Noțiunea de familie	1
Secțiunea a II-a. Funcțiile familiei	5
§1. Funcția de perpetuare a speciei.....	5
§2. Funcția educativă.....	5
§3. Funcția economică.....	5
Capitolul II. Noțiuni generale despre dreptul familiei	7
Secțiunea I. Noțiunea, obiectul și izvoarele dreptului familiei	7
Secțiunea a II-a. Principiile generale ale dreptului familiei	8
§1. Principiul monogamiei (art. 273 Cod civil).....	9
§2. Principiul căsătoriei liber consimțite între soți	9
§3. Principiul ocrotirii căsătoriei și familiei, mamei și copilului.....	9
§4. Principiul egalității în drepturi și în obligații a soților.....	10
§5. Principiul interzicerii căsătoriilor între persoane de același sex	10
§6. Principiul caracterului laic al căsătoriei.....	10
§7. Principiul solemnității căsătoriei	10
§8. Principiul egalității în drepturi a copiilor din afara căsătoriei cu cei din căsătorie (art. 260 Cod civil)	11
§9. Principiul interesului superior al copilului [consacrat expres în art. 263 și reluat în art. 258 alin. (1), art. 261, art. 262 și art. 264 Cod civil]	11
Secțiunea a III-a. Legăturile dreptului familiei cu alte ramuri de drept	12
§1. Legătura dreptului familiei cu dreptul constituțional	12
§2. Legătura dreptului familiei cu dreptul administrativ	12
§3. Legătura dreptului familiei cu dreptul civil.....	12
§4. Legătura dreptului familiei cu dreptul procesual civil.....	13
§5. Legătura dreptului familiei cu dreptul muncii	13
§6. Legătura dreptului familiei cu dreptul internațional privat.....	13
§7. Legătura dreptului familiei cu alte ramuri de drept	14
Capitolul III. Căsătoria.....	15
Secțiunea I. Noțiunea, natura juridică și caracterele căsătoriei.....	15
§1. Noțiunea de căsătorie	15
§2. Natura juridică	15
§3. Caracterele căsătoriei.....	17
§4. Uniunea liberă sau concubinajul.....	18
§5. Logodna.....	19

Secțiunea a II-a. Condiții de fond și impedimente la căsătorie	20
§1. Terminologie. Clasificare	20
§2. Condiții de fond la încheierea căsătoriei	21
2.1. Vârsta matrimonială (vârsta legală pentru căsătorie)	21
2.2. Consimțământul la căsătorie.....	22
2.3. Diferențierea de sex.....	26
2.4. Condiții speciale în cazul încheierii căsătoriei de către un minor	26
§3. Impedimente la încheierea căsătoriei	27
3.1. Bigamia	28
3.2. Rudenia.....	29
3.3. Tutela.....	30
3.4. Alienația sau debilitatea mintală ori lipsa temporară a discernământului	30
§4. Dovada impedimentelor la căsătorie	31
Secțiunea a III-a. Condiții de formă la încheierea căsătoriei	31
§1. Formalități premergătoare încheierii căsătoriei	31
1.1. Comunicarea reciprocă a stării sănătății	31
1.2. Declarația de căsătorie.....	32
1.3. Actele anexă declarației de căsătorie.....	33
1.4. Atribuțiunile ofițerului de stare civilă în legătură cu declarația de căsătorie.....	33
§2. Opoziții la căsătorie.....	34
§3. Procedura încheierii căsătoriei.....	35
3.1. Localitatea și locul unde se încheie căsătoria	35
3.2. Atribuțiunile ofițerului de stare civilă	35
3.3. Solemnitatea și publicitatea căsătoriei.....	36
3.4. Momentul încheierii căsătoriei	37
3.5. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei.....	37
3.6. Proba căsătoriei	37
Capitolul IV. Efectele căsătoriei.....	39
Secțiunea I. Considerații generale.....	39
Secțiunea a II-a. Raporturile personale dintre soți	40
§1. Numele soților	40
§2. Obligația de respect și sprijin moral	42
§3. Obligația de fidelitate	42
§4. Obligația de a locui împreună (obligația de coabitare).....	42
§5. Independența soților	44
§6. Neînțelegerile soților cu privire la raporturile personale dintre ei.....	44
Secțiunea a III-a. Raporturile patrimoniale dintre soți.....	45
§1. Considerații generale.....	45
1.1. Categoriile de raporturi patrimoniale	45
1.2. Regimul juridic al raporturilor patrimoniale dintre soți înainte de adoptarea Codului familiei	45
1.3. Regimul matrimonial potrivit Codului familiei.....	47
1.4. Relațiile patrimoniale dintre soți în Noul Cod civil.....	48

Capitolul V. Regimul matrimonial.....	50
Secțiunea 1. Regimul matrimonial. Considerații introductive	50
§1. Noțiuni	50
§2. Data producerii efectelor regimului matrimonial	50
§3. Modificarea regimului matrimonial.....	51
3.1. Modificarea convențională	51
3.2. Modificarea judiciară.....	54
3.2.1. Separația judiciară de bunuri	54
3.2.2. Efectele față de terți.....	55
§4. Încetarea regimului matrimonial	55
§5. Lichidarea regimului matrimonial.....	56
Secțiunea a 2-a. Regimul primar imperativ.....	56
§1. Mandatul convențional și mandatul judiciar.....	57
§2. Independența patrimonială a soților	60
§3. Prezumția bancară și obligația de informare	61
§4. Locuința familiei	62
4.1. Noțiunea	62
4.2. Drepturile soților asupra locuinței închiriate	68
4.3. Atribuirea beneficiului contractului de închiriere.....	70
§5. Cheltuielile căsătoriei	71
5.1. Modul de reglementare a contribuției fiecărui soț la cheltuielile căsătoriei.....	74
§6. Munca în gospodărie	74
§7. Veniturile din profesie.....	75
§8. Dreptul la compensație.....	76
Secțiunea a 3-a. Convenția matrimonială.....	77
§1. Condițiile de fond.....	79
§2. Condițiile de formă.....	81
§3. Încheierea convenției matrimoniale.....	81
§4. Obiectul convenției matrimoniale	82
§5. Clauza de preciput	83
§6. Publicitatea convenției matrimoniale	86
§7. Inopozabilitatea convenției matrimoniale	88
§8. Modificarea convenției matrimoniale.....	88
§9. Nulitatea convenției matrimoniale.....	90
Secțiunea a 4-a. Regimurile matrimoniale	90
§1. Regimul comunității legale.....	90
1.1. Proprietatea devălmașă.....	91
1.2. Bunurile comune	93
1.3. Bunurile proprii	96
1.4. Veniturile din muncă și cele asimilate acestora.....	103
1.5. Regimul juridic al bunurilor proprii	104
1.6. Dovada bunurilor soților.....	105
1.7. Regimul juridic al bunurilor comune. Mandatul tacit reciproc și limitele sale	106

1.8. Participarea soților la constituirea unei societăți comerciale, asociații sau fundații	109
1.9. Datoriile comune ale soților	113
1.10. Regimul juridic al datoriilor soților	117
1.11. Lichidarea regimului comunității	118
1.12. Efectele încetării regimului comunității	121
1.13. Lichidarea comunității. Partajul	121
1.14. Partajul în timpul regimului comunității	123
§2. Regimul separației de bunuri	127
2.1. Bunurile proprietate comună pe cote-părți	131
2.2. Folosința bunurilor celuilalt soț	131
2.3. Răspunderea pentru obligațiile personale	132
2.4. Dreptul de retenție	133
§3. Regimul comunității convenționale	133
Capitolul VI. Nulitatea căsătoriei.....	138
Secțiunea I. Considerații generale privind nulitatea căsătoriei	138
Secțiunea a II-a. Clasificarea nulităților	139
Secțiunea a III-a. Cazuri de nulitate absolută	140
§1. Încheierea căsătoriei fără respectarea dispozițiilor legale cu privire la vârsta matrimonială (art. 294 Cod civil)	141
§2. Căsătoria a fost încheiată de o persoană care este deja căsătorită [art. 273 și art. 293 alin. (2) Cod civil]	141
§3. Căsătoria a fost încheiată între rude în grad prohibit de lege [art. 274 și art. 293 alin. (2) Cod civil]	143
§4. Căsătoria încheiată de alienatul sau debilul mintal [art. 276 și art. 293 alin. (1) Cod civil]	143
§5. Lipsa de solemnitate	144
§6. Lipsa de publicitate	144
§7. Necompetența ofițerului de stare civilă	145
§8. Căsătoria fictivă	145
§9. Frauda la lege	147
§10. Lipsa diferențierii de sex	147
§11. Lipsa consimțământului	147
Secțiunea a IV-a. Cazurile de nulitate relativă	147
Secțiunea a V-a. Efectele nulităților	149
Secțiunea a VI-a. Regimul juridic al nulităților	150
Secțiunea a VII-a. Căsătoria putativă	150
§1. Efectele căsătoriei putative	151
Capitolul VII. Încetarea și desfacerea căsătoriei	152
Secțiunea I. Încetarea căsătoriei	152
§1. Efectele încetării căsătoriei	152
Secțiunea a II-a. Desfacerea căsătoriei	153
§1. Noțiune. Considerații generale	153

§2. Sisteme sau concepții privind divorțul	154
2.1. Temeiul care justifică divorțul în dreptul român actual.....	154
2.2. Scurtă privire comparativă asupra sistemelor cunoscute privind motivele de divorț.....	155
§3. Motive de divorț și criterii de apreciere a acestora în cazul divorțului din culpă	156
§4. Divorțul prin acordul părților	157
§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț	159
§6. Divorțul din culpă.....	160
§7. Procedura divorțului din culpă	161
7.1. Acțiunea de divorț și cererea de chemare în judecată.....	161
7.2. Instanța competentă	163
7.3. Prezența personală a soților	165
7.4. Ședința de judecată	166
7.5. Regimul probelor.....	167
7.6. Măsuri provizorii pe timpul procesului de divorț.....	168
7.7. Hotărârea de divorț.....	168
7.8. Nemotivarea hotărârii de divorț.....	171
7.9. Căile de atac	171
7.10. Data desfacerii căsătoriei.....	172
7.11. Efectele desfacerii căsătoriei	172
Capitolul VIII. Rudenia și afinitatea	180
Secțiunea I. Rudenia	180
§1. Noțiune. Clasificare.....	180
§2. Gradele, întinderea și efectele rudeniei	181
§3. Dovada și durata rudeniei.....	182
Secțiunea a II-a. Afinitatea.....	183
§1. Noțiunea, gradele și durata afinității.....	183
§2. Dovada și efectele afinității	184
Capitolul IX. Filiația	186
Secțiunea I. Noțiune	186
Secțiunea a II-a. Filiația față de mamă.....	186
§1. Elemente	186
§2. Stabilirea și dovada maternității prin certificatul de naștere.....	187
§3. Stabilirea maternității prin recunoaștere	188
3.1. Caracterele recunoașterii	188
3.2. Capacitatea cerută pentru recunoaștere	189
3.3. Cazurile de recunoaștere a maternității	189
3.4. Copiii care pot fi recunoscuți	191
3.5. Nulitatea recunoașterii.....	191
§4. Stabilirea și dovada maternității prin hotărâre judecătorească	192
4.1. Condiții pentru exercitarea acțiunii	192
4.2. Cine poate exercita acțiunea.....	193

4.3. Împotriva cui se exercită acțiunea	193
4.4. Hotărârea judecătorească și efectele ei	194
§5. Contestarea maternității	194
5.1. Contestarea maternității stabilite prin recunoaștere	194
5.2. Contestarea maternității stabilite prin certificatul de naștere	195
Secțiunea a III-a. Filiația față de tată	195
§1. Considerații introductive	195
§2. Stabilirea filiației față de tatăl din căsătorie	196
2.1. Prezumția de paternitate	196
2.2. Timpul legal al concepțiunii	198
2.3. Caracterul prezumției	199
§3. Tăgada de paternitate	200
3.1. Acțiunea în tăgada paternității	201
3.2. Termenul de introducere a acțiunii	203
3.3. Dovada nepaternității	206
3.4. Efectele admiterii acțiunii în tăgada paternității	208
§4. Contestarea filiației față de tatăl din căsătorie	209
§5. Stabilirea filiației față de tatăl din afara căsătoriei	210
5.1. Recunoașterea de paternitate	210
5.2. Stabilirea paternității prin acțiune în justiție	213
5.3. Reproducerea umană asistată medical	219
Capitolul X. Situația legală a copilului	220
Secțiunea I. Situația legală a copilului din căsătorie	220
§1. Numele copilului din căsătorie	220
§2. Domiciliul și locuința copilului	221
§3. Cetățenia	222
Secțiunea a II-a. Situația legală a copilului din afara căsătoriei	223
Capitolul XI. Adopția	225
Secțiunea I. Considerații introductive	225
§1. Noțiune	225
§2. Istoric legislativ	226
§3. Principiile adopției (art. 452 Cod civil)	227
§4. Scopul adopției	228
§5. Structura și natura juridică a adopției	228
Secțiunea a II-a. Cerințe legale pentru încheierea adopției	230
§1. Condițiile de fond cerute la adopție	230
1.1. Consimțământul	230
1.2. Capacitatea deplină de exercițiu a adoptatorului sau a familiei (a celor doi soți) care adoptă	234
1.3. Adoptatorul trebuie să fie cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât adoptatul (art. 460 Cod civil)	235
1.4. Cel care urmează a fi adoptat să nu fi dobândit capacitate deplină de exercițiu	235

1.5. Adopția trebuie să fie în interesul superior al celui care urmează a fi adoptat.....	236
§2. Impedimente la adopție	237
2.1. Impedimentul izvorând din rudenii firească	237
2.2. Impedimentul izvorât din calitatea de soț.....	238
2.3. Impedimentul rezultând dintr-o adopție anterioară	238
§3. Condițiile de formă.....	239
3.1. Actele juridice ale părților	239
3.2. Procedura adopției	240
Secțiunea a III-a. Efectele adopției	249
§1. Întocmirea unui nou act de naștere pentru copil.....	249
§2. Nașterea rudeniei civile	249
§3. Drepturile și obligațiile părintești trec la adoptator	250
§4. Numele adoptatului	251
§5. Obligația legală de întreținere.....	252
§6. Vocația succesorală	252
§7. Cetățenia adoptatului.....	252
Secțiunea a IV-a. Încetarea adopției.....	253
§1. Desființarea adopției.....	253
1.1. Nulitatea absolută a adopției	254
1.2. Nulitatea relativă a adopției.....	254
1.3. Procedura de desființare a adopției.....	257
1.4. Efectele desființării adopției.....	257
§2. Desfacerea adopției	258
Secțiunea a V-a. Adopția internațională.....	259
§1. Cerințe de fond	260
§2. Cerințe de formă.....	261
§3. Procedura și efectele adopției internaționale	262
Capitolul XII. Obligația legală de întreținere	263
Secțiunea I. Noțiunea, fundamentul și caracterele generale ale obligației de întreținere	263
§1. Noțiunea obligației legale de întreținere.....	263
§2. Fundamentul obligației de întreținere.....	264
§3. Caracterele generale ale obligației de întreținere.....	265
Secțiunea a II-a. Condițiile de existență a obligației de întreținere.....	271
§1. Condiții privitoare la creditorul obligației de întreținere	271
1.1. Starea de nevoie a creditorului	271
1.2. Comportamentul necorespunzător.....	274
§2. Condiții privitoare la debitorul obligației de întreținere	274
Secțiunea a III-a. Persoanele între care există obligația legală de întreținere	276
§1. Obligația de întreținere dintre soți [art. 516 alin. (1) Cod civil].....	277
§2. Obligația de întreținere între foștii soți.....	279
§3. Obligația de întreținere dintre părinți și copii.....	281
3.1. Trăsături specifice obligației legale de întreținere dintre părinți și copii cu privire la persoanele între care se datorează	282

3.2. Copiii minori cu regim asemănător celui al descendenților	284
3.3. Obiectul obligației de întreținere	286
3.4. Condițiile cerute de lege pentru existența obligației de întreținere ..	287
3.5. Data de la care se datorează întreținerea	287
3.6. Cuantumul obligației de întreținere	288
3.7. Compensarea creanței de întreținere.....	290
3.8. Convențiile care pot interveni între părinți.....	291
§4. Obligația de întreținere între adoptator și adoptat	292
§5. Obligația de întreținere între bunici și nepoți, între străbunici și strănepoți.....	292
§6. Obligația de întreținere între frați și surori	292
Secțiunea a IV-a. Ordinea în care se datorează întreținerea.....	292
§1. Ordinea între celelalte categorii de persoane obligate la întreținere.....	293
§2. Situația persoanelor concomitent obligate sau îndreptățite la întreținere.....	294
Secțiunea a V-a. Data de la care se acordă întreținerea.....	294
Secțiunea a VI-a. Obiectul și întinderea întreținerii	297
§1. Obiectul întreținerii	297
§2. Întinderea obligației de întreținere.....	297
§3. Modificarea întinderii întreținerii	299
Secțiunea a VII-a. Executarea obligației de întreținere.....	300
§1. Felul executării	300
§2. Modul de executare	301
Secțiunea a VIII-a. Stingerea obligației de întreținere	302
Secțiunea a IX-a. Probleme de procedură privind stabilirea obligației de întreținere	302
§1. Competența.....	302
§2. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor judecătorești.....	304
§3. Cheltuielile de judecată	304
§4. Probleme privind executarea hotărârilor	304

Capitolul XIII. Autoritatea părintească 306

Secțiunea I. Noțiunea autorității părintești.....	306
Secțiunea a II-a. Principiile ocrotirii părintești	307
§1. Autoritatea părintească aparține în mod egal ambilor părinți.....	307
§2. Autoritatea părintească se exercită numai în interesul superior al copilului, cu respectarea persoanei acestuia [art. 483 alin. (2) Cod civil].....	308
§3. Asocierea copilului la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și gradul său de maturitate.....	309
§4. Răspunderea pentru creșterea copiilor lor minori aparține ambilor părinți în mod egal.....	309
§5. Principiul independenței patrimoniale dintre copil și părinte.....	309
§6. Principiul egalității copilului din afara căsătoriei cu cel din căsătorie și din adopție	310

Secțiunea a III-a. Drepturile și îndatoririle părintești.....	311
§1. Drepturi și îndatoriri privitoare la persoana copilului	311
1.1. Dreptul și îndatorirea de a crește copilul	313
1.2. Dreptul de a îndruma copilul în alegerea religiei	314
1.3. Dreptul și îndatorirea de supraveghere a copilului minor (art. 493 Cod civil)	315
1.4. Dreptul de a cere înapoierea copilului de la alte persoane	317
1.5. Dreptul de a stabili locuința copilului.....	318
1.6. Dreptul și îndatorirea de a educa copilul, respectiv de a-i supraveghea și decide educația și pregătirea profesională.....	319
1.7. Dreptul părintelui de a consimți la adopția copilului.....	319
1.8. Obligația de întreținere (art. 499 Cod civil)	320
1.9. Dreptul de a-l reprezenta pe minor în actele civile ori de a-i încuviința actele juridice	321
§2. Drepturile și îndatoririle părintești referitoare la bunurile copilului.....	322
2.1. Administrarea bunurilor copilului (art. 501 Cod civil).....	322
Secțiunea a IV-a. Drepturile copilului	322
§1. Dreptul la stabilirea și păstrarea identității	325
§2. Dreptul la protejarea imaginii sale publice și a vieții sale intime, private și familiale (art. 22 din Legea nr. 272/2004).....	326
§3. Dreptul la libertatea de exprimare	326
§4. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie	327
§5. Libertatea de asociere	327
§6. Dreptul la identitate etnică.....	327
§7. Dreptul la respectarea personalității sale	327
§8. Dreptul la un mediu familial.....	327
§9. Dreptul la un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială	328
§10. Dreptul la educație.....	328
Secțiunea a V-a. Exercițarea autorității părintești.....	328
§1. Exercițarea autorității părintești de către ambii părinți.....	328
1.1. Neînțelegerile dintre părinți privitoare la exercițarea ocrotirii părintești	330
§2. Exercițarea ocrotirii părintești de către un singur părinte.....	331
2.1. Moartea unuia dintre părinți	332
2.2. Decăderea unui părinte din drepturile părintești.....	332
2.3. Punerea sub interdicție a unuia dintre părinți	332
2.4. Neputința, din orice împrejurare, a unuia dintre părinți de a-și manifesta voința	333
§3. Situații speciale privind exercițarea autorității părintești	334
Secțiunea a VI-a. Sancțiuni pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a autorității părintești.....	334
§1. Sancțiuni pentru neîndeplinirea îndatoririlor părintești privitoare la persoana copilului.....	335
1.1. Plasamentul copilului la o persoană, o familie, un asistent maternal sau la un serviciu de tip rezidențial	335
1.2. Decăderea din drepturile părintești.....	335

1.3. Răspunderea civilă a părinților pentru faptele ilicite ale copiilor	337
1.4. Răspunderea contravențională	338
1.5. Răspunderea penală	339
§2. Sancțiuni pentru neîndeplinirea îndatoririlor cu privire la bunurile copilului.....	341
2.1. Răspunderea părinților pentru pagubele pricinuite minorului din culpa lor.....	341
2.2. Gestiunea frauduloasă	342
Secțiunea a VII-a. Ocrotirea copilului în cazuri speciale.....	342
§2. Protecția specială a copilului	342
2.1. Plasamentul	345
2.2. Plasamentul în regim de urgență	346
2.3. Supravegherea specializată.....	346